

Λυκούργος, Κατά Λεωκράτους, 84 – 85

Ο Λυκούργος εισηγείται «εἰσαγγελίαν προδοσίας» ἐναντίον του Λεωκράτη για τη φυγή του ἀπὸ τὴν Αθήνα τις κρίσιμες στιγμές μετὰ τὴν ἥττα στὴ Χαιρώνεια (338 π.Χ.). Ἀρχικά, ὁ ρήτορας παρέθεσε τὰ ψηφίσματα καὶ τὰ μέτρα με τὰ ὁποῖα προσπάθησε ἡ πόλη νὰ ἀντιμετωπίσει τὴ δυσχερὴ κατάσταση. Ἐνὰ μάλιστα ἀπὸ αὐτὰ καθιστοῦσε ἐνόχους προδοσίας ὅσους θὰ ἐγκατέλειπαν στὸ ἐξῆς τὴν Αθήνα. Ὁ Λεωκράτης, ὁμῶς, πρόλαβε νὰ καταφύγει στὴ Ρόδο κάποιες ὥρες πρὶν ἀπὸ τὴν ψήφισή του. Ἐτσι, στὴν «πίστιν» τοῦ λόγου του, ὁ ρήτορας ἐστιάζει στὴν ἠθικὴ – καὶ ὄχι στὴ νομικὴ – πλευρὰ τοῦ ζητήματος καὶ τονίζει ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οφείλουν νὰ λαμβάνουν ἐγκαιρὰ ὀρθὲς ἀποφάσεις, ἀναλογιζόμενοι τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴ γενναιότητα τῶν προγόνων. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν ἀγόρευσή του χρησιμοποιοῖ ἀρκετὰ ἱστορικὰ παραδείγματα.

Ἐπὶ Κόδρου γὰρ βασιλεύοντος Πελοποννησίοις γενομένης ἀφορίας κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν, καὶ ἡμῶν τοὺς προγόνους ἐξαναστήσαντας κατανείμασθαι τὴν χώραν. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δελφοὺς ἀποστείλαντες τὸν θεὸν ἐπηρώτων εἰ λήψονται τὰς Ἀθήνας· ἀνελόντος δὲ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς ὅτι τὴν πόλιν αἰρήσουσιν ἂν μὴ τὸν βασιλέα τὸν Ἀθηναίων Κόδρον ἀποκτείνωσιν, ἐστράτευσον ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. Κλεόμαντις δὲ τῶν Δελφῶν τις πυθόμενος τὸ χρηστήριον δι' ἀπορρήτων ἐξήγγειλε τοῖς Ἀθηναίοις· οὕτως οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ὥς ἔοικε, καὶ τοὺς ἔξωθεν ἀνθρώπους εὖνους ἔχοντες διετέλουν. Ἐμβαλόντων δὲ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικὴν, τί ποιοῦσιν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ᾧ ἄνδρες δικασταί; Οὐ καταλιπόντες τὴν χώραν, ὥσπερ Λεωκράτης, ὥχοντο οὐδ' ἔκδοτον τὴν θρεψαμένην καὶ τὰ ἱερὰ τοῖς πολεμίοις παρέδωσαν, ἀλλ' ὀλίγοι ὄντες κατακλησθέντες ἐπολιορκοῦντο καὶ διεκαρτέρουν εἰς τὴν πατρίδα.

Λεξιλόγιο

- ἔδοξε (απρ. ρήμα) + τελ. απαρ. = αποφασίστηκε να..., πάρθηκε απόφαση να...
- ἐξανίστημί τινα = διώχνω κάποιον.
- ἀνελόντος < ἀναιρέω,-ῶ + εἰδ. πρόταση = απαντώ ότι...
- αἰρέω,-ῶ = κυριεύω, συλλαμβάνω (ἀλίσκομαι = κυριεύομαι, συλλαμβάνομαι).
- διατελέω,-ῶ = ζω, εξακολουθώ, συνεχίζω, περατώνω, κατορθώνω, πραγματοποιώ (συνήθως το ρήμα συντάσσεται με κατηγορηματική μετοχή· σ' αυτή την περίπτωση το ρ. διατελῶ μεταφράζεται ως επίρρημα: συνεχώς, διαρκώς, ενώ η κατηγορηματική μετοχή μεταφράζεται ως ρήμα).
- οἶχομαι = φεύγω (συνήθως το ρήμα συντάσσεται με κατηγορηματική μετοχή· σ' αυτή την περίπτωση το ρ. οἶχομαι μεταφράζεται ως επίρρημα: γρήγορα, βιαστικά, ενώ η κατηγορηματική μετοχή μεταφράζεται ως ρήμα).
- ὁ, ἡ ἑκδοτος, τό ἑκδοτον = ο ανυπεράσπιστος.
- κατακλῆζομαι = κλείνομαι μέσα, περικυκλώνομαι.

Ασκήσεις

1. Να αντικαταστήσετε χρονικά τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: ἐπηρώτων, λήψονται, αἰρήσουσιν, ποιοῦσιν, παρέδοσαν.
2. Να γράψετε το β' ενικό και το γ' πληθυντικό πρόσωπο στο χρόνο και τη φωνή που βρίσκεται ο καθένας από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους: γενομένης, κατανείμασθαι, ἀποστείλαντες, ἀνελόντος, ἀποκτείνωσιν.
3. Να εντοπίσετε τα ουσιαστικά πρώτης και τρίτης κλίσης και να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις του άλλου αριθμού.
4. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς των παρακάτω τύπων, λαμβάνοντας υπόψη σας για τα επίθετα την πτώση, τον αριθμό και το γένος τους: πρῶτον, εὖνους, ὀλίγοι.
5. «...ἀνελόντος δὲ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς ὅτι τὴν πόλιν αἰρήσουσιν ἂν μὴ τὸν βασιλέα τὸν Ἀθηναίων Κόδρον ἀποκτείνωσιν...». Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ, να γράψετε τον υποθετικό λόγο (και υπόθεση, απόδοση, είδος) και να τον τρέψετε στα υπόλοιπα είδη.
6. «Ἐπὶ Κόδρου γὰρ βασιλεύοντος Πελοποννησίοις γενομένης ἀφορίας κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν, καὶ ἡμῶν τοὺς προγόνους ἐξαναστήσαντας κατανείμασθαι τὴν χώραν.». Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες μετοχές με ισοδύναμες νοηματικά δευτερεύουσες προτάσεις.